

ชื่อ เรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : พฤติกรรมและการรับรู้ของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร-
ป่าไม้ : กรณีศึกษาบ้านแพะ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
และบ้านทุ่งยาว อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน : นายกิตติ จรรย์วัฒน์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา ประพุทธินิติสาร กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ของประชาชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเกิดจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังเช่น การรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลและการตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในบริเวณป่าชุมชนของประชากรในสองหมู่บ้านซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างที่ประชากรได้อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของตนเอง

การศึกษาด้านพฤติกรรม และความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน ได้รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนหรือชุมชนกับสิ่งแวดล้อมซึ่งล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกหมู่บ้านตัวอย่างสองหมู่บ้านซึ่งมีลักษณะคล้ายกันบางประการ เช่น การดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ระยะทางจากหมู่บ้านถึงพื้นที่ป่าชุมชน และผู้นำของทั้งสองหมู่บ้าน ส่วนลักษณะที่แตกต่างกันบางประการของทั้งสองหมู่บ้าน คือ จำนวนประชากร รูปแบบของพื้นที่อนุรักษ์ ระยะทางจากเมืองถึงหมู่บ้านศึกษา ลักษณะของประชากรในหมู่บ้าน

ข้อมูลที่ศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่างจำนวน 188 ราย โดยทำการสุ่มจากกลุ่มอาชีพต่างๆ กัน เช่น กรรมการในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่อำเภอ เจ้าหน้าที่จังหวัดและผู้ที่อาศัยอยู่ในใกล้ป่าชุมชน

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า การรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนถึงการตัดสินใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชากรส่วนใหญ่เป็นผลมาจากอาชีพของประชากรในหมู่บ้าน ซึ่งได้อาศัยป่าไม้หรือผลผลิตจากป่า ตลอดจนการใช้ไม้เพื่อการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนเหล่านั้นส่วนใหญ่ได้พึ่งพาอาศัยป่าไม้เป็นแหล่งทำมาหากิน ดังนั้นพวกเขาจึงมีความสำคัญรับผิดชอบต่อป่าไม้ที่พวกเขาได้พึ่งพา อย่างไรก็ตามกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ข่าวสาร ข้อมูล และการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ การศึกษา ประสบการณ์ของผู้อาวุโสในหมู่บ้านและการมีผู้นำที่ดีในปัจจุบัน ตลอดจนองค์กรทางสังคมก็มีบทบาทสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อให้จุดมุ่งหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนและหน่วยงานของรัฐ เป็นสำคัญ

โดยสรุปแล้ว ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมและการรับรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านศึกษาสองแห่งมีลักษณะคล้ายกัน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ คือ การพัฒนาการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ความคิด และกระบวนการในการรวบรวมข่าวสารอย่างเป็นระบบ ตลอดจนประสบการณ์ของประชาชน ซึ่งมีความสำคัญเท่า ๆ กับลักษณะอาชีพของประชากรว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับป่าไม้ในชุมชนมากน้อยเพียงใด

Independent Study Title : Behaviour and Perception of People to Forest Conservation. : A Case Study of Ban Phae, Amphoe San Kamphaeng, Changwat Chiang Mai and Ban Thungyao, Amphoe Muang, Changwat Lamphun.

Author : Mr.Kitti Chanyawatana

M.S. (Geography) : Master of Science in Geography

Examining Committee :

Associate Prof.Dr.Manat Suwan	Chairman
Associate Prof.Prayad Pandee	Member
Assistant Prof.Nitaya Prabudhanitisarn	Member

Abstract

The main objective of this research is to study the behaviour and perception of people to forest conservation, in which some factors are involved: such as the informative knowledge and the decision-making of environmental conservation of two communities, namely Ban Phae in Amphoe San Kamphaeng Changwat Chiang Mai and Ban Thungyao in Amphoe Muang, Changwat Lamphun.

The study on people behaviour and the understanding of forest conservation involve with the factors that affect their attitude, as well as the relationship between types of people or community and their environment all of which result in decision-making on how to conserve circumstances. The two sampled villages selected for the study are rather similar in various aspects e.g. forest conservation, occupation

of people in the villages, the distance from each village to forest areas and the leaders in the communities. Apart from these aspects, some different characteristics are found as well. Among the differences are number of population, features of conserved areas, the distance from province seat to sampled regions, and the population in the villages. All of which were studied on the random basis.

Data collected from interviewing 188 people of different groups such as official workers at different levels and the peasants in the study areas were analysed by means of descriptive statistics.

The current research outcome reveals that the informative knowledge, perception and the decision making on forest conservation are mainly affected by the occupation of the villagers which is depended largely on the forest or the forest products. Moreover, most of the members of both communities depend on the forest as their major source of food. The depending on forests causes them to feel responsible to the conservation. However, the process of gaining informative knowledge and performing environmental behaviour has developed step by step. Due to their former experiences and their good leaders accepted by most peasants, social organizations nowadays play important roles in forest conservation, leading to practical aims. Apart from the roles of community itself, the government responsibility for special purposes on forest conservation tends to increase substantially.

In brief, the result of this research reveals that informative perception and environmental behaviour on forest conservation in the

two sampled villages are the same. The factors involved with the characteristics demanded on conserving forests are mainly the development of informative perception, ideas, the systematic process of gaining information and experience as well as some other factors related to villagers' occupation that they depend on forests or forest products in the regions.